

לחידוש פניו של ל"ג בעומר \ הרב גלעד קריב

תורת הסוד של לג בעומר

מסורת מוכרת וארוכת שנים קושרת בין לג בעומר, חג החתונות והמדורות, לבין פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי ותורת הסוד שגילה לתלמידיו ביום הסתלקותו מן העולם. על אף שתאריך פטירתו של רשב"י אינו מוזכר בספרות הסוד היהודית, לרבות בספר הזוהר המיוחס לו, התקבעה המסורת הזו, כבר לפני מאות שנים. מקובלי צפת, אנשי המאה ה-16 ובראשם האר"י ותלמידו חיים ויטאל, העצימו את המסורת הקדומה והעניקו תוקף והכרה להילולא בקברו של התנא, תלמידו של רבי עקיבא וממתנגדיו הבולטים של השלטון הרומי בארץ ישראל. המנהג העממי להדליק על גג הקבר מדורת שמן יוחסה על ידם לאורה המזהיר של תורת הסוד שגלה רשב"י ביום פטירתו, כפי שמתואר בספר הזוהר.

מבלי להתעמק במסורת הנוגעת לפטירתו של רשב"י ביום זה, דומה כי אכן מבין כל חגי הלוח העברי לג בעומר עטוף בהילה של מסתורין. בניגוד לכל יתר החגים והמועדים אין ליום זה כל אזכור במקורות המכוננים של ההלכה והאגדה: המקרא, המשנה, התלמודים וספרות המדרשים. התורה מצווה כידוע על ספירתם של חמישים הימים מחג הפסח ועד חג הביכורים, אולם אין בה כל זכר למנהגי האבלות וההימנעות מנישואין בימים אלו וממילא גם לא למעמדו המיוחד של היום השלושים ושלושה, בו נפסקים מנהגים אלו. הופעתו הראשונה של החג בכתובים היא בשלהי המאה ה-12, בספר המנהיג, חיבורו ההלכתי של רבי אברהם בן רבי נתן הירחי (1155?-1215). בחיבור זה קושר רבי אברהם את אופיו החגיגי של לג בעומר עם אגדה המופיעה בתלמוד (מסכת יבמות דף ס"ב ע"ב) ולפיה עשרים וארבעה אלף תלמידיו של רבי עקיבא מתו בבת אחת בין פסח לחג השבועות מפני "שלא נהגו כבוד זה עם זה". שלוש מאות שנים קודם לכן, שמשה אגדה זו את נטרונאי גאון, ראש ישיבת סורא בבבל, כהסבר למנהג לפיו אין נושאים נשים במהלך ימי ספירת העומר. רבי אברהם, בעל ספר המנהיג, מביא בחיבורו משמו של רבי זרחיה הלוי (הרז"ה), בעל ספר המאור, מסורת לפיה מיתתם של התלמידים פסקה ביום השלושים ושלושה לספירה, ומכאן ייחודו ומעמדו החגיגי. מסורת זו מופיעה גם בפרושו של רבי מנחם המאירי (1315-1249) לאגדה התלמודית בחיבורו הפרשני: "בית הבחירה": "וקבלה ביד הגאונים ז"ל שביום לג לעומר פסקה המיתה, ומתוך כך נוהגין שלא להתענות בו, וכן נוהגין שלא לישא אשה מפסח ועד אותו הזמן". בחיבורים הלכתיים מאוחרים יותר בימי הביניים, כדוגמת כתביו של רבי יעקב הלוי בן משה מולין (המהרי"ל 1365-1427), נקבעה חובת השמחה ביום לג בעומר לזכר הפסקת המיתה. בקהילות אשכנז, הודגשה שמחה זו בצד ההחמרה הכללית בדיני האבלות של ספירת העומר – זכר לשורת הפרעות שהתחוללו באותן הקהילות בעת מסעי הצלב. עדות אשכנז נהגו להפסיק את האבלות ביום לג בעומר ולחדשה לאחריו ועד חג השבועות. לעומתן נהגו עדות ספרד להפסיק את האבלות לחלוטין לאחר יום לג בעומר. באופן זה, בשלהי ימי הביניים עוגן מעמדו ההלכתי של לג בעומר כמעין חג; יום חולין שאסור בתענית והספד ויש לנהוג בו שמחה. החג הצעיר נסמך, כאמור, על שתי מסורות המופיעות בכתובים רק בימי הביניים. האחת – מסורת ארץ ישראלית על יום פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי וההילולא על קברו במירון. השנייה – מסורתם של בעלי ההלכה ופרשני התלמוד בקהילות אשכנז וספרד על הפסקת מיתתם של תלמידי רבי עקיבא.

ל"ג בעומר – חג היציאה לטבע וחג הנוער

כשם שבחג הצעיר נקשרו שתי מסורות העוסקות בשני חכמים חשובים ומרכזיים, רבי עקיבא ורשב"י, הרב ותלמידו, כך גם נקשרו בחג, במהלך ימי הביניים, שני מנהגים של הילולה ויציאה מן הבית אל חיק הטבע. המסורת הראשונה, בדבר מיתתו של רשב"י, הצמיחה את מנהג היציאה אל ציון קברו בהר מירון ועריכתה של הילולה גדולה לזכרו. במקביל, פנקסי הקהילות באשכנז מעידים, החל מן המאה ה-16, על השבתת הלימודים בחדרים ובתי המדרש ביום לג בעומר ועל הוצאתם של התלמידים ליערות ולחיק הטבע, לפגרא של טיולים ומשחקים. שבייתה זו ממלאכת הלימוד, לא תורצה בפנקסי הקהילות, אולם ניתן בקלות להבינה על רקע סיומו המאוחר של החורף בארצות אירופה ועל ההזדמנות שהיתה גלומה ביום הפגרה לחוות ולו לרגע קט את האביב.

דרך כוכבה של הציונות

התפתחות נוספת בעלילת התרחשה בזכותה של התרבות הציונית, אשר בחרה ביום לג בעומר כזירה מרכזית לטיפול דמותו של בר כוכבא ולסיפור מרידתו בשלטון הרומי. ממש כשם ששתי המסורות הותיקות של החג, הופיעו אי משם ונקלטו היטב בלב העם, ללא כל תימוכין בספרות חז"ל, כך גם הצליחה המסורת החדשה שקשרה בין בר כוכבא לחג המסתורי להכות שורשים בדורות האחרונים, ללא כל עוגן ברור במקורות. ברקע המהלך ניצב הקשר בין שתי הדמויות המרכזיות של החג: רבי עקיבא ורשב"י לבין המרד ולבין ההתנגדות לשלטון הרומי. רבי עקיבא היה מגדולי תומכיו ומכשיריו של בר כוכבא ורשב"י נאלץ לברוח ולהסתתר במערה במחת ביקורתו והתנגדותו לרומאים. המסורת העממית של יהודי אשכנז ומזרח אירופה בדבר יום פגרה מן הלימודים שהוקדש למשחקי המלחמה שמשה גם היא תפאורה הולמת להטמעת סיפורו של בר כוכבא. לא פחות מ-1800 שנים לאחר המרד וכישלונו, הפכו ניצחונותיו של בר כוכבא, המצויים במחלוקת עזה במחקר ההיסטורי, לטעמו הבולט של החג בגלגולו הישראלי. חוקרים בולטים כגדליה אלון הציעו כי האגדה על מות מספר כה נכבד של תלמידים בפרק זמן קצר, מקפלת בתוכה את זיכרון המרד והבסתו. תימוכין לסברא זו מצאו החוקרים גם באגרתו של רב שרירא גאון (906-1006). באגרת מציין רב שרירא כי מותם של תלמידי רבי עקיבא נגרם על ידי "שמד", רמז אפשרי לקשר בין מעשי השלטון הרומאי ואבדן דור שלם של תלמידי חכמים. קישורו של מרד בר כוכבא לל"ג בעומר, הבניית הסיפור על ניצחונותיו הדרמטיים, שטרם הוכח באופן משמעותי על ידי המחקר ההיסטורי, ועיצוב דמותו של מנהיג המרד שמושא לחיקוי בעבור הנוער והדור הצעיר, יכולים במידה רבה להתפרש גם כמהלך ביקורתי של התרבות העברית המתחדשת על המסורות הוותיקות של החג. למול רשב"י המסתתר במערה מפחד הרומאים הוצבה דמותו של בר כוכבא היוצא להילחם את מלחמת האומה. למול המסורת הקושרת את מיתת תלמידי רבי עקיבא למגיפה מידי שמים, דרשה הסיפורת הציונית את השבת כבודם כלוחמיו של בר כוכבא. מתוך הרוח הזו, בשילוב הזיקה למורשתו של ל"ג בעומר כחגו של הנוער היהודי בגולה האירופאית, הפך יום החג ליומן של תנועות הנוער, ארגונים ציוניים וארגונים צבאיים עבריים. ביום זה נוסדו חברת

אהבת ציון (1885), תנועת בני עקיבא, הפלמ"ח, הגדנ"ע ובשנת 1948 – צבא ההגנה לישראל. החל משנת 1916 ציון ביום זה חג תנועות הנוער הציוניות.

התרבות הארץ ישראלית היא גם זו שהציבה את הדלקת המדורות בליל החג כמוקד המרכזי של החג. המנהג המירוני של הדלקת מדורת שמן בציון קברו של רשב"י השתלב היטב עם תרבות הקומזיץ של תנועות הנוער העבריות והיישוב בכללותו. ברקע ניצבו גם המסורות האירופאיות על חגי מדורות בבוא האביב או דווקא בעיצומו של החורף (כדוגמת ליל גאי פוקס הנחגג בבריטניה בראשית נובמבר). באופן טבעי ומתבקש קשרה ההיסטוריוגרפיה הציונית את מנהג המדורות למלחמותיו של בר כוכבא ולרגעי השיא שלהן (כדוגמת ההסבר המוכר על השאת מדורות בראשי ההרים לציון תחילת המרד או אחד מניצחונותיו) אולם גם כאן נעשה הדבר ללא כל עוגן במקורות הקדומים וללא תימוכין מן המחקר ההיסטורי והארכאולוגי.

ל"ג בעומר – חג הלידה של "אמא אדמה"

הופעתם של לג בעומר ומסורותיו, אי משם, בעיצומם של ימי הביניים והישענותם בראש וראשונה על מנהג איסור הנישואין בימי ספירת העומר שמשה בסיס להשערות רבות על מקורותיו האמיתיים של החג. המשותף להשערות אלו הוא המחשבה לפיה המסורת המקראית והחז"לית העדיפה להעלים מלוח השנה העברי הקדום מסורות, מנהגים, ואף חגים ומועדים שלמים שלא עלו בקנה אחד עם הרוח המונותיאיסטית, האנטי-פגאנית.

אחת מן ההשערות המעניינות, מצביעה על העובדה כי המספר 33 מופיע במסורת המקראית רק פעם אחת. פרשת תזריע בחומש ויקרא, הפותחת בענייני לידתו של תינוק חדש קובעת כי בשלושים ושלושה הימים הראשונים לאחר הלידה מצויה האם בתהליך היטהרות: "אִשָּׁה כִּי תִזְרֶיעַ וְיָלְדָה זָכָר... וְשָׁלֹשִׁים יוֹם וְשָׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדָמֵי טְהָרָה בְּכָל קִדְשׁ לֹא תִגַּע וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֵאת יְמֵי טְהָרָה" (ויקרא יב א, ג). על פי השערה זו, אם הנפתה של אלומת השעורים מעל המזבח בראשיתה של ספירת העומר מסמלת לידה מחדשת של התבואה על ידי "אמא אדמה", הרי שהענקת מעמד ייחודי וחגיגי ליום השלושים ושלושה של הספירה יכול להוות ביטוי סמלי להשלמת היטהרותה של האדמה, וסיומה המוצלח של הלידה האביבית של הטבע. בתפיסה הפגאנית, הקושרת באופן הדוק, בין מעשיהם הטקסיים של היחיד והקהילה ובין המציאות הטבעית והקוסמולוגית, הטאבו על נישואי גבר ואישה בימים בהם הבריאה כולה מצויה בתהליך היטהרות מן הלידה, יכול להיתפס כדבר ברור והכרחי. האדם, בהימנעותו מן ההתייחדות הכרוכה בנישואין, מזדהה עם הבריאה, מעצים את תהליך ההיטהרות של "אמא אדמה", ומחזק את יכולתה להשלימו בהצלחה.

אם אכן יש להשערה זו בסיס, הרי ברור מדוע המסורת המקראית המונותיאיסטית והמסורת החז"לית שבאה בעקבותיה, בחרה לדחוק את רגליו של היום השלושים ושלושה של ספירת העומר אל מחוץ לגבולותיהן. יחד עם זאת, הופעתם המחדשת של האיסור על הנישואין והיום החגיגי בו האיסור נפסק, מאות שנים לאחר חתימת הקאנון המקראי, מלמדת כי המאמץ המונותיאיסטי עקר את טעמי המנהגים אך לא את גופם. בין אם מנהגים אלו שרדו בתוך הקהילות היהודיות ובין אם הם חדרו אליהן מחדש בהשפעת הסביבה הנוכרית, ברור כי היה להם כוח הישרדות מרשים. גאוני בבל ויורשיהם, חכמי ההלכה בימי הביניים, העניקו למנהגים אלו תעודת כשרות באמצעות

השימוש באגדת חז"ל בודדה על תלמידיו של רבי עקיבא ובמסורת שעברה מפה לפה על יום פטירתו של רשב"י.

לג בעומר – חג נוסף של טבע

אין ספור אביבים ולידות מחודשות של הטבע, עברו מאז מאמציהם של עורכי הטקסט המקראי וחכמי המשנה והתלמודים להדוף השפעות פגאניות מעולמה העשיר של היהדות. מזה דורות, החשש מהשפעות אלו אינו קיים. לנוכח עובדה זו, יתכן ובשלה השעה לחשוב על התפתחות צנועה נוספת בעלילתו של לג בעומר. בעידן בו גוברת ההכרה בכוחה הדרמטי וההרסני של האנושות להשפיע על הבריאה כולה ובמקביל מעמיק ניכורו של האדם האורבני מן הטבע, ראוי לחזק את אותם יסודות דתיים ותרבותיים המעצימים את רגישותם של האדם והקהילה למתרחש סביבם. הפיכתו של לג בעומר לרגע נוסף בלוח השנה העברי בו אנו נקראים להבחין במאמציו של הטבע לחדש עצמו ולהיברא מחדש, הולמת את אתגרי הזמן הסביבתיים, שהיהדות כמו כל ציביליזציה אנושית אחרת, חייבת להיענות אליהם. בתרבות דתית המדגישה את ההתכנסות המשפחתית הביתית ואת ההתכנסות בבתי התפילה כמוקדי החגים והמועדים, יכול לג בעומר להדגיש דווקא את היציאה אל עבר הטבע, במובנים הפיזי, הרגשי והערכי כאחד. המסורת הוותיקה של היציאה אל היערות ועריכת הטיולים והמשחקים בחיק הטבע בוודאי יכולה להשתלב במהלך מעין זה. המנהג התמוה במקצת, של שריפת מכל הבא ליד מתאים לכך הרבה פחות, אולם גם הוא מהווה הזדמנות טובה להנחיל לדור הצעיר מעט תובנות סביבתיות על אודות מצוות "בל תשחית" ועל האסור והמותר בהקשר לפגיעה בצומח, באיכות האוויר ובערכי נוף. מסורות אינן עניין של מה בכך, אולם אם רבי עקיבא ותלמידיו, רשב"י ובר כוכבא הופיעו להם פתאום בשמי החג, יתכן וגם לניסיון להחזיר את "אמא אדמה" למרכזו של היום יש סיכוי. אם אכן כך יעשה יצבע לוח השנה העברי-ישראלי בעוד מעט גוונים של ירוק, הנחוצים לטיפוח חיוניותה של התרבות היהודית ולחזוק יכולתה לסייע לנו, חינוכית וערכית, בהתמודדות עם אתגרי הזמן.

לג בעומר – חג החברות ודרך הארץ

חידוש וחיזוק תכניו ומסריו של לג בעומר, יכולים להתבצע גם באמצעות החזרה אל האגדה העתיקה לפיה תלמידי רבי עקיבא לקו מכיוון שלא נהגו בכבוד זה עם זה. כאמור, מחדשי לוח השנה העברי בדורות האחרונים בקשו, למצוא באגדה רמז להשתתפותם של תלמידי רבי עקיבא במרד בר כוכבא ואף בקרו את הצגת מיתתם כעונש על התנהגותם החברתית. היום, כשהאדרת דמותו של בר כוכבא אינה משתרעת מעבר לשירי הילדים ולסיפורים בגן הילדים, אולי מן הראוי לחזור אל אותה אגדה תלמודית ולמסר הנוקב שהיא מבקשת להנחיל בדבר הקשר שבין דרך ארץ ובין תורה. במסע השנתי אל עבר חג מתן תורה, העומד בסימן של "בין אדם למקום", מדגישה האגדה התלמודית יחד עם מנהגי האבלות של העומר ושמחת החג את חשיבותם של היחסים בין אדם לחברו בבחינת "דרך ארץ קדמה לתורה" (על יסוד מדרש ויקרא רבא, ט ג ותנא דבי אליהו א) או בלשונה של מסכת אבות, הנלמדת בימים שבין פסח ושבועות: "אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה." (משנה אבות ג יז). על יסודה של אגדה זו, ולנוכח מציאות החיים הישראלית, שכבוד הבריות אינו ממאפייניה החזקים, ניתן לפתח את לג בעומר כחג העוסק ביחסי

חברות ובכבודו של כל אדם. תלמודו המפורסם של רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך – זה כלל גדול בתורה" (מדרש ספרא, פרשת קדושים; ירושלמי נדרים ל ב), ניתן להצגה כמסר מרכזי של החג וכלקח של הרב ממיתת תלמידיו. למרות הקישור המאולץ משהו, ניתן לראות במדורת החג, כהזדמנות למפגש חברים וחוויה משותפת של קרבה ורעות, מעין חוויה מתקנת ליריבותם של תלמידי רבי עקיבא. מהלך מסוג זה אף הולם את המקום שתפסה הישיבה המשותפת סביב המדורה בתרבותו של היישוב העברי בשנות טרום המדינה ולאחר הקמתה – סמל של אחוות חברים ושל חברותא. צבעוניותה של החגיגה במירון, המביאה חסידים לרקוד לצלילי ניגוני הדבקה המירונית, וגווניה הרבים יכולים אף הם לעמוד כסמל של "יחד כל שבטי ישראל".

לג בעומר – חג של עצמאות הרוח והגוף

ומה יהיה על בר כוכבא? כפי שראינו, התרבות העברית המתחדשת התאמצה לקבוע במרכז החג את דמותו של בר כוכבא. למול דמותו של רבי שמעון בר יוחאי המסתגר במערה מפחד הרומאים והסומך על הנס, העמידה תרבות זו את דמותו של הגיבור היוצא לקרב. למול איש הספר והסוד הוצבה דמותו של איש החרב והמגן, שנהנה מתמיכתם של גדולי החכמים בדורו. המסורת היהודית הרבנית העלימה כמעט כליל את זכרו של האיש ועגנה את זיכרון המרד דווקא ביום החורבן, תשעה באב, בו נפלה לשיטת החכמים, העיר בית"ר - בירתו של בר כוכבא. לעומתה התרבות הציונית האדירה את זיכרון המנהיג ואת מורשת המרד, תוך עמעום המחלוקת הגדולה במחקר ההיסטורי על היקפו, הצלחותיו והתמיכה לה זכה. למרות פער זה בין הגישה המסורתית לזו הציונית, עדין יכול לג בעומר לשמש כסמל למאמץ של דורות עבר להתגבר על החורבן ולהבטיח את המשכיותו של העם ושל אמונתו ותרבותו. דמויותיו המסורתיות של החג: רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי, ניצבו שניהם כנגד הניסיון הרומאי להצר את צעדיו של היישוב היהודי לאחר החורבן. רבי עקיבא היה בין עשרת הרוגי מלכות; רבי שמעון הסתתר מפני השלטון. שניהם, ובמיוחד רבי עקיבא, העמידו תלמידים וסללו דרכים חדשות בעולמה של היהדות. תלמודם ותורתם היו למסדים עיקריים וחשובים לבניינה המחודש של היהדות לאחר החורבן ולהמשך מפעלם של רבן יוחנן בן זכאי; רבן גמליאל ובתי המדרש שלהם. יהא מקורה של האגדה על מותם של תלמידי רבי עקיבא אשר יהא, בנסיבות ההיסטוריות של מרד בר כוכבא או בנסיבות אחרות, הרי שיום לג בעומר, בהחלט יכול לשמש כסמל למאמצם של יהודי ארץ ישראל בעשרות השנים שלאחר החורבן לשקם את היהדות ולהבטיח את עתידה באמצעות העמדת תלמידים, המשכת מסורת הסמיכה וחדוש פנים בתורה, בצד הניסיונות להשתחרר מעולו של השלטון הזר. למעלה ממאה ועשרים שנים לאחר שבר כוכבא נגאל מן הניסיון להותירו מאחורי הקלעים של ההיסטוריה היהודית בזכות התרבות הציונית, ניתן להחזיר את הגלגל קמעא לאחוריו ולהעמיד לצד בר כוכבא גם את אותם החכמים שהניחו מסד רוחני ותרבותי להמשך קיומם של היהדות והעם היהודי. אורן המחמם של המדורות בחשכה יכול להתקשר בהקשר זה לא רק לסיפור של השאת המשואות על ידי המורדים (סיפור שכאמור אין לו כל בסיס היסטורי) אלא גם למאמצם האדיר של החכמים והתלמידים להאיר מחדש את אורה של היהדות בימים של חשכה וחורבן. על אותו המשקל חגיגת מירון, אחת מן המסורות היהודיות העתיקות של ארץ ישראל הנמשכת

ברציפות עד ימינו, יכולה לסמל את היאחזותם של היהודים בארץ ואת קיומו של רצף חיים יהודי בארץ העתיקה-חדשה.

קיסם אחרון למדורה או מה נספר לילדים?

דפים רבים נכתבו על רבי עקיבא ותלמידו רבי שמעון, על מרד בר כוכבא ועל מקורותיו של לג בעומר, ודפים רבים עוד יכתבו; אולם מנהגם של הילדים חזק מהם הרבה יותר. ממש כשם שהמנהג העממי בעניין האבלות בימי העומר והפסקתה ביום השלושים ושלושה, היה חזק יותר מן הניסיון שלא לתת לו ביטוי בכתובים, כך גם השאת המדורות בשדותיה המתמעטים של הארץ, חזקה מהדיון ההיסטורי בעלילותיו של בר כוכבא. אולם דווקא משום כך, נכון יהיה לנסות ולהעניק ללג בעומר תוכן ומשמעות, שינצלו את הקסם המיוחד המהלך על הדור הצעיר לקראת החג ובלילו.

אז מה נספר לילדים על החג וסביב למדורה? ראשית כדאי להתחיל דווקא בספירת העומר ובמסע הזה של צעד אחרי צעד מחג הפסח לחג השבועות. נלמד אותם שזו היתה ועודנה תקופת הקציר בארץ ישראל, ונזכיר להם פעם נוספת שהלחם לא נולד בסופרמרקט אלא הוא פרי מתנתו של הטבע ועבודתו של האדם. נוכל לספר להם, בהסתמך על מגילת רות אותה נקרא בשבועות, שבתקופת הקציר החקלאים ישנו בשדות ובגורן ולא בבית, ובלילות ודאי התחממו לאורך של מדורות, כפי שהם עושים בליל החג. נזכיר להם שלבני האדם יש כוח רב. ברצותם הם יכולים לבנות וברצותם או ברשלנותם הם יכולים לגרום לנזק רב לטבע ולבני אדם אחרים. נשתמש במדורה כדוגמה לאיך צריך וניתן לשמור על הטבע ועל מה צריך להקפיד על מנת שלא יגרם נזק להם, לחבריהם ולסביבתם.

נדבר אתם גם על העונש שניתן לתלמידיו של רבי עקיבא, שהיו חכמים גדולים אבל לא ידעו כיצד לנהוג זה בזה, ונספר להם שאנחנו עורכים את המדורה עם החברים שלנו כדי להזכיר עד כמה החברות והכבוד ההדדי חשובים. יחד אתם נהפוך את לג בעומר לחג החברות והכבוד ההדדי. נשתמש לשם כך בדימוי של האש: מחממת ומפיצת אור, אך לעתים עלולה גם לפגוע. נזכיר להם שאנחנו יכולים לשמח את החברים שלנו ולשמוח בהם, אך לפעמים אם איננו נזהרים אנו גם עלולים לפגוע בהם או להיפגע מהם.

וכן, נמשיך לספר להם גם על בר כוכבא ועל השאיפה של היהודים להיות בני חורין בארצם, אבל נרחיב מעט את הסיפור. קצת בדומה לנרות החנוכה, נציג את המדורה כניסיון להאיר את החושך. נספר להם שאחרי חורבן בית המקדש היהודים בארץ ישראל לא התייאשו. הם המשיכו לחיות כיהודים, לשמור על השפה שלהם ועל המנהגים שלהם. הם המשיכו לבנות משפחות ובתים, ללמוד תורה, ללמד את ילדיהם ואת תלמידיהם מאין הם באו, לחגוג עם בני המשפחות שלהם וגם להילחם למען העצמאות שלהם וליהאבק במי שנסה לפגוע בהם. למרות כל הקשיים ולמרות שהרבה מאחיהם אחיותיהם יצאו לגלות הם נשארו בארץ ונאחזו בה, מתוך תקווה שיום אחד ישוב העם היהודי לארצו.

אתר החגים – התנועה הרפורמית
www.hagim.org.il

שנים רבות נזקק החברה העברית למאמרו של רבי עקיבא על שמעון בר כוזיבא: "דרך כוכב מיעקב" ולשיריהם של טשרניחובסקי, קיפניס ואצ"ג, שכתב: "אמת תורת בר כוכבא גם בנפול ביתר". בהחלט יתכן שגם בימים של ריבונות ועצמאות עיקר טעמם טרם אבד. יחד עם זאת בימים בהם מלחכת האש כל חלקה טובה של כבוד הבריות, בשעה שבה הרוח מסתתרת לה במערה מחמת שלטונה של הרדידות, ובעת בה שלמת הבטון והמלט מכסה את פניה של "אמא אדמה", טוב אם נמתח מעט את פניו של החג ונתחמם גם, ואולי בעיקר, לאור מאמרו האחר של רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך – זה כלל גדול בתורה".